

Jalostuksen tavoiteohjelma

Englanninkääpiöterrieri

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [pp.kk.vuosi]
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [pp.kk.vuosi]

Sisällys

Sisällys.....	2
1. YHTEENVETO.....	4
Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta.....	4
Rodun tilanne ja jalostustavoitteet.....	4
Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	4
Terveys ja lisääntyminen.....	4
Ulkomuoto.....	4
Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille.....	4
2. RODUN TAUSTA.....	5
Alkuperä ja käyttötarkoitus.....	5
Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa.....	5
Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria.....	6
Eri linjat.....	6
Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys.....	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	6
Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt.....	6
Jäsenmäärä ja sen kehitys.....	6
Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät.....	6
4. RODUN NYKYTILANNE.....	7
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos.....	8
Rekisteröintimäärät Suomessa ja tuonnit.....	9
Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä.....	9
Sukusiitos.....	9
4.1.2 Jalostuspohja.....	10
Rodun populaatiot muissa maissa.....	14
Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta.....	14
Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät.....	15
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	15
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	15
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	16
Tilanne luonteissa tänä päivänä.....	16

Erot eri maiden populaatioiden välillä.....	16
Luonnetesti.....	16
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	16
Rodun alkuperäinen käyttö.....	16
Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen.....	16
Kokeet.....	17
Näyttelyt ja jalostustarkastukset.....	17
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen.....	17
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	18
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	18
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet.....	18
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	21
4.3.4 Lisääntyminen.....	21
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	22
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	22
4.4. Ulkomuoto.....	22
Rotumääritelmä.....	22
Rodun koirien näyttelykäynnit.....	24
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	24
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	24
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	24
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	25
Vaatimukset yhdistyksen pentuvälitykseen pääsemiseksi.....	26
Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle.....	26
6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet.....	27
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	27
Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja ongelmat.....	27
Varautuminen ongelmiin.....	27
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	28

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Nykyisin englanninkääpiöterrierit ovat pelkästään seura- ja harrastekoirina. Kokonsa, ketteryytensä ja luonteensa puolesta se sopii hyvin esim. agilityyn, vieheenvetoon tai koiratanssiin. Ohut karvapeite rajoittaa ulkoharrastuksia. Rottaongelmaa ei enää ole, mutta pienjyrsijät eivät ole turvassa ETT:n osuessa kohdalle. Vaistot ovat tallella.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Pienen rodun ongelma on jalostuspohjan kapeus. Englanninkääpiöterriereillä on kuitenkin ainutlaatuinen mahdollisuus laajentaa jalostuspohjaa rodun toisen linjan (TMT, toy manchesterin terrieri) yksilöillä. TMT:t ovat pääosin Pohjois-Amerikkaan rekisteröityjä englanninkääpiöterrierejä, joiden historia juotaa ennen maailmansotia Englannista Amerikkaan vietyihin yksilöihin. Jalostuspohjaa laajennettaessa on hyödynnettävä koko maailman populaatiota, joka nykytekniikan ansiosta on helppoa.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Taistelutahto yhdistettynä valppauteen ja nopeuteen ovat hyviä ominaisuuksia eri harrastuksille. Varauksellisuus vieraita kohtaan on tavallista, mutta ETT ei saa koskaan olla aggressiivinen eikä arka. Helposti luettavissa olevan ruuminkielen vuoksi se harvoin joutuu väärin ymmärretyksi.

Terveys ja lisääntyminen

Silmätutkimuksia on alettu tekemään alun pitäen kaihin vuoksi, mutta löytyneiden sairauksien kirjo onkin laajempi. Kymmenen vuoden aikana silmien tutkimusprosentti on 49 %, joista 80 % on ollut terveitä. Polvien osalta 90 % on ollut terveitä, ykkösen polvia 6 %, kakkosen 2 % (=4 kpl) ja kolmosen yksi kpl sekä nelosen 1 kpl. Demodikoosi on nuorien koirien melko yleinen vitsaus, joka paranee yleensä itsestään. Urokset astuvat normaalisti. Nartut synnyttävät hyvin ja koiran kokoon nähden pentueet ovat suuria, keskimäärin 4-6 pentua eikä 8 pennun pentuekaan ole ainutlaatuinen.

Ulkomuoto

ETT:ssä ei ole liioiteltuja piirteitä. Pään tulee olla kauniisti meislattu, silmät ovat tummat ja mantelin muotoiset. Selkäkaari asettuu oikeaan kohtaan seistessä. Selkä ei ole aivan suora, toisaalta selkäkaari ei tarkoita luisua lantiotakaan. Värimerkit ovat tarkoin määriteltyjä ja luovat tunnusomaisen ilmeen. Karvapeitteen tulisi olla kattava. Koko on vaihteleva.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Hyvä luonne ja terveys. Kattava karvapeite, hyvä koko, ei hammaspuutoksia. Uroksella ei liikaa jälkeläisiä.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Englanninkääpiöterrieri (ETT) on vanhin englantilainen kääpiökoirarotu. Se tunnetaan historiassa ilmiömäisen nopeana rottien tappajana.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Englanninkääpiöterrierin tarkkaa syntyperää ei tunneta. Koirien ulkonäkö oli 1800-luvulle saakka sivuseikka, ainoastaan metsästysominaisuuksilla oli merkitystä. Englantilaisilla maatiloilla oli terriereitä tuhoeläinten torjujina. Kun metsästys muuttui hyötymetsästyksestä herrasmiesurheiluksi, alettiin myös arvostaa koirien ulkonäköä. Rotujen jalostaminen ja kiinnostus näyttelytoimintaan 1800-luvun puolessa välissä sai vauhtia. Ensimmäisen kerran esitettiin Black and Tan terrierejä vuoden 1861 näyttelyssä Birminghamissa.

Englanninkääpiöterrieri on vanhin englantilainen kääpiökoirarotu, viralliselta nimeltään English Toy Terrier (Black and Tan). Sillä on yhteinen tausta manchesterinterrierin kanssa. Molemmat polveutuvat Black and Tan - ja English White Terriereistä (kutsutaan myös Old English Terrieriksi). Pieniä mustia rottakoiria esiintyy vanhoissa maalauksissa, mm. R. Marshallin "Canine Meeting, 1855", joka on luultavasti vanhin koiranäyttelyä kuvaava maalaus. Siinä on ainakin yhdeksän eri rotuista koiraa, mm. kääpiöspanieleita, terriereitä, bullterrieri ja bulldog. Maalaus on tärkeä johtolanka ETT:n historiassa ja siitä ilmenee että rotu on ollut olemassa samaan aikaan kuin sukupuuttoon kuollut English White Terrier.

Teollistuminen toi rottaongelman maaseudun ja laivojen lisäksi myös kaupunkeihin. Pian alettiin kilpailla kenen koira oli paras järjestämällä verisiä kilpailuja. Parhaat rotantappajat olivat korkeasti palkittuja ja pubien takahuoneissa järjestettiin vedonlyöntikilpailuja niiden tappotaidoista. Parhaimmat koirat listivät hengiltä parisataa rottaa tunnissa. Kun rotantappokilpailut kiellettiin, siirryttiin asteittain koiranäyttelyihin. Kaikki koot olivat sallittuja, mutta koirat kilpailivat eri luokissa painon mukaan alle 3,2 kg, 3,2-9 kg ja yli 9 kg. Painavimmista koirista ei koskaan tullut suosittuja, vaan ne hävisivät ajan myötä. Tuohon aikaan korvien tuli olla joko pystyt, puolipystyt, riippuvat tai typistetyt. Typistyskiellon jälkeen väheni suurimman kokoluokan koirien - tämän päivän manchesterinterrierin - suosio. Kääpiömuunnos tunnustettiin omaksi rodukseen ja sitä alettiin kutsua nimellä Miniature Black-and-Tan Terrier. Naisten keskuudessa oli muotia kanniskella pieniä koiria ja niiden kysyntä lisääntyi.

Miniature Black-and-Tan Terrier oli monen muun kääpiökoirarodun tavoin lähellä sukupuuttoa, mutta kasvattajat onnistuivat palauttamaan rodun elinvoiman. Tänäpä meillä on terrieri, joka edelleen kykenee alkuperäiseen tehtäväänsä, tuhoeläinten hävittämiseen.

Kuuluisista koirien omistajista liikkuu aina tarinoita. Sen lisäksi että Agatha Christie ilmeisesti omisti ETT:n, tai sen edeltäjän, ovat ETT:t olleet sekä Englannin että Norjan hovin uskollisia seuralaisia. ETT on ollut myös usealla englantilaisella herttualla ja kreivillä. Kuningas Edward VII tytär Maud, josta tuli Norjan kuningatar

avioliiton kautta Haakon VII kanssa, oli luultavasti ensimmäinen, joka toi ETT:n Norjan kuningashuoneeseen ja sen myötä Pohjoismaihin.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

manchesterinterrieri

Eri linjat

Rodussa on tavattavissa kaksi valtalinjaa englannissa kehittynyt ETT ja yhdysvalloissa kehittynyt TMT (toy manchester terrier) molempien taustalla on Englannin teollisuuskaupunkien liepeillä aikoinaan vaikuttanut black and tan terrier. TMT:t ovat 1800-luvulla ja aina ennen maailmansotien alkuun asti englannista tuoduista kantakoirien jälkeläisiä. Pohjois-Amerikan kennelliitot rekisteröivät sekä toy manchesterinterrierit, että manchesterinterrierit yhdeksi roduksi ja molemmilla on yhtenäinen rotumääritelmä. Rodun kotimaassa Iso-Britaniassa on jo hyvin varhain ETT erotettu omaksi rodukseen manchesterinterrieristä. Vaikka rotumääritelmässä TMT:n ja ETT:n välillä on eroavaisuuksia on rotutyypin yhtenäinen molempien linjojen välillä ja molemmissa linjoissa esiintyy paljon vaihtelua ulkomuodossa linjojen sisällä. Eri maissa on eri käytäntöjä TMT-tuontien ETT:ksi rekisteröimisessä. Suomessa se tapahtuu omistajan toimesta, Englantiin vietynä koiran tulee olla valioitunut TMT:nä, jotta siitä tulee ETT. FCI-maissa englanninkääpiöterrieri kuuluu terrieriryhmään, mutta Englannissa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa ne kuuluvat Toy-ryhmään. ETT&TMT -yhdistelmiä on tehty kaikissa maissa.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Rodun on tuonut Suomeen Nanny Ehrnlund (Gillaborg) 60-luvun lopussa. Ilmeisimmin ensimmäinen Suomessa syntynyt englanninkääpiöterrieri oli Gillaborg lidesfis (11.12.1971-08.12.1987), jonka mielenkiintoisen elämäntarinan voi lukea yhdistyksen kotisivuilta.

Vuosittainen rekisteröintimäärä kasvaa tasaisesti ja vuonna 2012 tehtiin uusi ennätys, 73 koiraa joista kolme oli tuontikoiraa. Koko populaatio lieenee 400-500 koiraa.

Pienen rodun harrastajat ovat riippuvaisia toisistaan maailmanlaajuisesti. Yhteydenpito on tiivistä ympäri maailman.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Suomen Englanninkääpiöterrierit ry on perustettu vuonna 2003, toiminta käynnistettiin 2013 ja nykyinen rotujärjestö on Suomen Terrierijärjestö ry. Aikaisemmin on toimittu Suomen Kääpiökoirayhdistyksen alajaostona.

Jäsenmäärä ja sen kehitys

2012 SKKY alajaosto, 47 jäsentä

2013 Suomen Englannin kääpiöterrierit ry. (SEKT ry.) 49 jäsentä

2014 SEKT ry 74 jäsentä ?

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Sekt ry:n alla toimii jalostustoimikunta, jossa on 3 jäsentä. Toimikunnan tehtäviin kuuluu kerätä, analysoida ja raportoida tietoja rodun terveydentilasta, sekä ylläpitää ja tuottaa rodun jalostukseen liittyviä ohjeistuksia ja tilastoja.

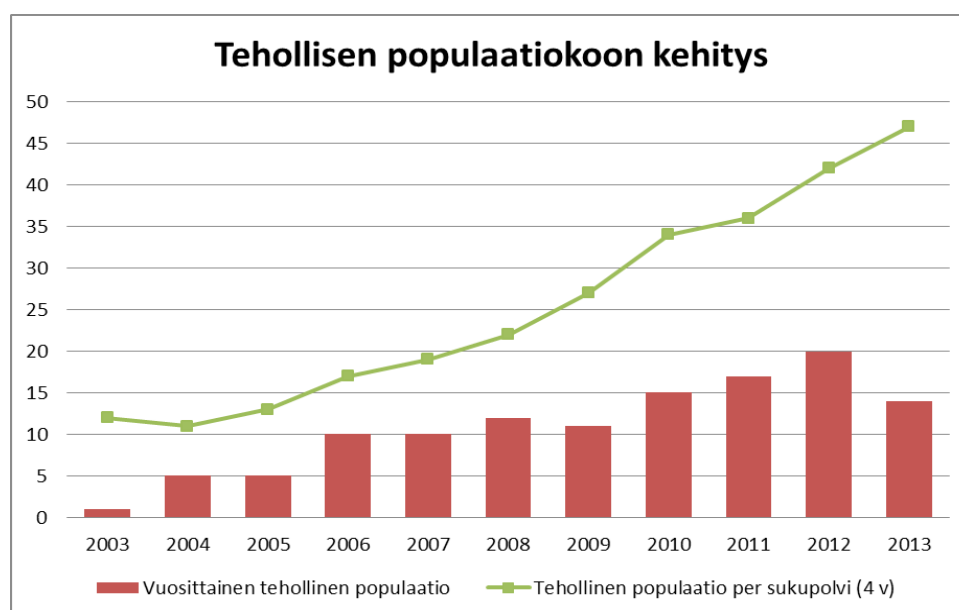
4. RODUN NYKYTILANNE

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä (Kennelliiton nettisivut, MMT Katariina Mäki 5.8.2013).

Jalostuspohja/vuosi/sukupolvi. Huom. Tässä Suomen Kennelliiton KoiraNet-tietokannan tehollisen populaation kaavassa ei pystytäkään ottamaan huomioon jalostuskoirien epätasaisia jälkeläismääriä eikä keskinäisiä sukulaisuuksia, joten luku on jopa kymmenkertainen yliarvio todellisesta tilanteesta. Sen kehittymissuunta on kuitenkin tärkeä.

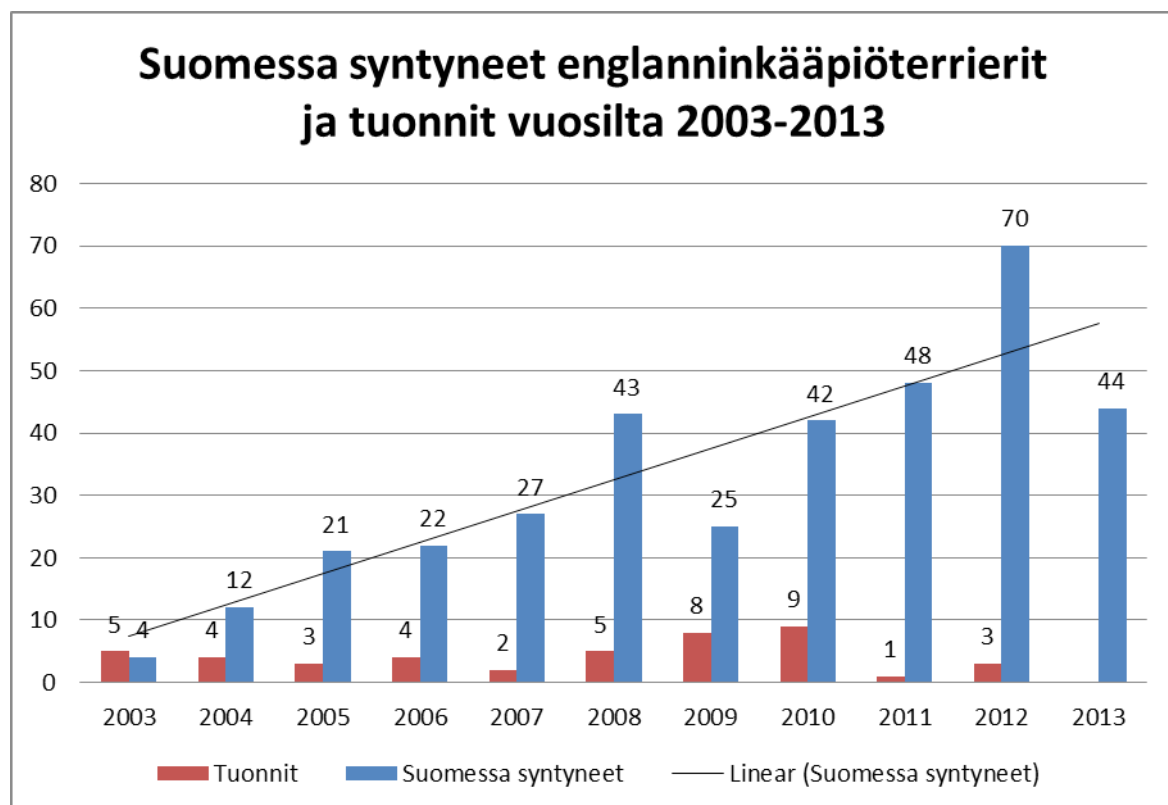
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukko 1. Vuosittaiset rekisteröinnit 2003–2013											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pennut (kotimaiset)	4	12	21	22	27	43	25	42	48	70	44
Tuonnit	5	4	3	4	2	5	8	9	1	3	
Rekisteröinnit yht.	9	16	24	26	29	48	33	51	49	73	44
Pentueet	1	4	5	8	8	11	8	12	14	16	11
Pentuekoko	4	3	4,2	2,8	3,4	3,9	3,1	3,5	3,4	4,4	4
Kasvattajat	1	4	4	6	6	7	7	9	11	13	9
Jalostukseen käytetyt eri urokset											
- kaikki	1	4	3	6	6	8	8	10	11	14	9
- kotimaiset		3	2	1	2	3	5	5	4	11	5
- tuonnit	1	1	1	4	3	4	3	4	4	2	4
- ulkomaiset	0	0	0	1	1	1	0	1	3	1	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 10 kk	4 v 7 kk	3 v 3 kk	4 v 7 kk	5 v	3 v 5 kk	3 v 3 kk	3 v 1 kk	2 v 8 kk	3 v 1 kk	2 v 9 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut											
- kaikki	1	4	5	8	8	10	8	12	14	16	11
- kotimaiset		3	2	5	5	4	6	7	11	10	8
- tuonnit	1	1	3	3	3	6	2	5	3	6	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	8 v 4 kk	3 v 3 kk	3 v	3 v 4 kk	2 v 10 kk	3 v 1 kk	2 v 11 kk	2 v 6 kk	3 v 2 kk	3 v 2 kk	3 v
Isoisät	2	7	6	10	9	14	10	16	16	22	16
Isoäidit	2	5	8	13	12	15	12	17	19	25	19

Sukusiitosprosentti	0,00 %	2,45 %	0,17 %	1,29 %	3,61 %	2,81 %	5,23 %	3,05 %	0,56 %	1,48 %	2,87 %

Populaation rakenteeseen vaikuttavat syntyvien pentueiden määrät, niiden vanhempien keskinäiset sukulaisuussuhteet ja se, käytetäänkö yksittäistä koiraa tai sukulinjaa keskimääräistä enemmän jalostukseen. Monimuotoisuus populaatorakenteessa on rodulle suuri etu.

Rekisteröintimäärät Suomessa ja tuonnit

Englanninkääpiöterriereiden rekisteröintimäärät ovat olleet tasaisessa kasvussa ja vuosittain on rekisteröity myös tuontikoiria rekisteriin.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostukseen käytettyjen urosten ikä keskimäärin vaihtelee 3-5 vuoden välillä. Keskimääräinen narttujen jalostuskäytön ikä on hieman matalampi 2-3 vuotta viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Sukusiitos

Sukusiitoksella tarkoitetaan toisilleen sukua olevien koirien yhdistämistä. Tällä voidaan menettää perinnöllistä vaihtelua ja sen vaarana on haitallisten, resessiivisesti periytyvien geenien yleistyminen. Sukusiitoksen haittoina on raportoitu muun muassa hedelmällisyyden ja vastustuskyvyn heikkenemistä sekä luonneongelmia. Onnistuessaan sukusiitoksella voidaan saada positiivisiakin tuloksia ja vakiinnuttaa esimerkiksi jotain tiettyä ominaisuutta kantaan.

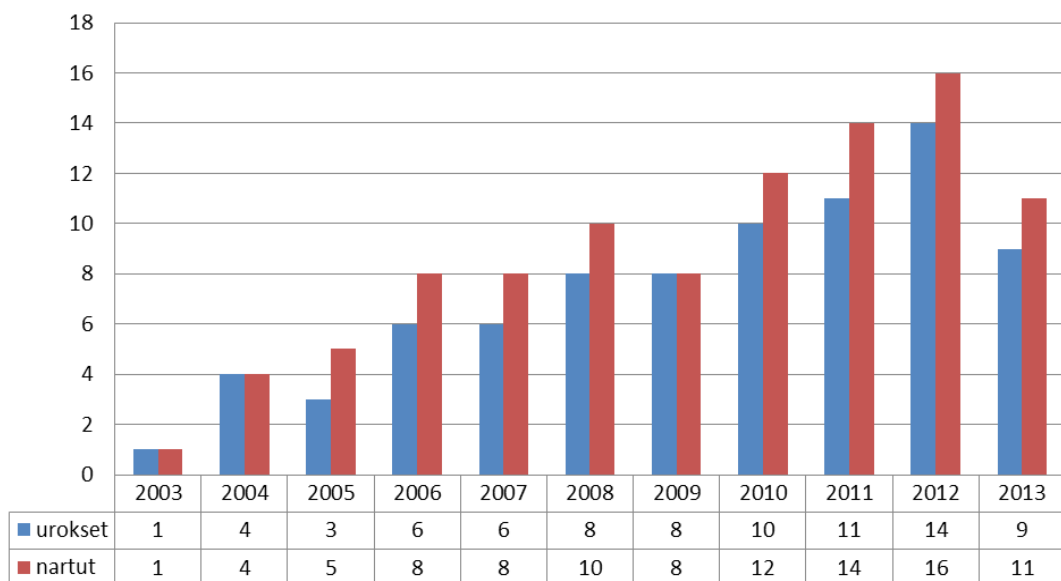
Sukusiitosprosentilla tarkoitetaan matemaattista arvoa, jolla kuvataan jalostusyhdistelmästä syntyvän yksilön mahdollisuutta periä esivanhempiensa identtisiä geenejä vanhemmiltaan. Sukusiitosprosentti lasketaan tietyn matemaattisen kaavan mukaisesti. Yksittäiselle yhdistelmälle suositus on alle 6,25 % (vähintään 5 sukupolvea laskettuna), joka vastaa serkusten paritusta. Jos kasvattaja on toiminut Kennelliiton yleisen jalostuksen tavoiteohjelman vastaisesti parittamalla keskenään isän/emän ja jälkeläisen tai täyssisarukset, jolloin yhdistelmän sukusiitosprosentti on aina vähintään 25, voidaan pentue rekisteröidä vain EJ-rekisteriin (ei jalostukseen – rekisteri).

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 2. Jalostukseen käytetyt urokset ja nartut vuosina 2003–2013

Jalostukseen käytetyt urokset ja nartut vuosina 2003-2013

Taulukko 3. Vuositilasto - jalostuspohja

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Per vuosi											
- pentueet	1	4	5	8	8	11	8	12	14	16	11
- jalostukseen käytetyt eri urokset	1	4	3	6	6	8	8	10	11	14	9
- jalostukseen käytetyt eri nartut	1	4	5	8	8	10	8	12	14	16	11
- isät/emät	1	1	0,6	0,75	0,75	0,8	1	0,83	0,79	0,88	0,82
- tehollinen populaatio	1 (50%)	5 (62%)	5 (50%)	10 (62%)	10 (62%)	12 (55%)	11 (69%)	15 (62%)	17 (61%)	20 (62%)	14 (64%)
- uroksista käytetty jalostukseen	20 %	0 %	27 %	30 %	25 %	10 %	44 %	24 %	9 %	7 %	7 %
- nartuista käytetty jalostukseen	60 %	44 %	75 %	40 %	41 %	39 %	44 %	44 %	11 %	12 %	15 %
Per sukupolvi (4 vuotta)											
- pentueet	14	13	14	18	25	32	35	39	45	50	53
- jalostukseen käytetyt eri urokset	8	6	7	11	11	13	18	24	28	31	33
- jalostukseen käytetyt eri nartut	10	11	12	14	16	19	21	26	26	32	37
- isät/emät	0,8	0,55	0,58	0,79	0,69	0,68	0,86	0,92	1,08	0,97	0,89
- tehollinen populaatio	12 (43%)	11 (42%)	13 (46%)	17 (47%)	19 (38%)	22 (34%)	27 (39%)	34 (44%)	36 (40%)	42 (42%)	47 (44%)
- uroksista käytetty jalostukseen	21 %	17 %	21 %	21 %	23 %	22 %	27 %	24 %	20 %	17 %	11 %
- nartuista käytetty jalostukseen	21 %	28 %	50 %	56 %	49 %	46 %	41 %	41 %	34 %	23 %	19 %

Taulukko 4. Jalostukseen 15 eniten käytettyä urosta vuosina 2003–2013. Kaikista tänä aikana käytetyistä uroksista (49 kpl) 13 yksilöä on tuottanut noin 50 % kannasta.

Jalostusurokset

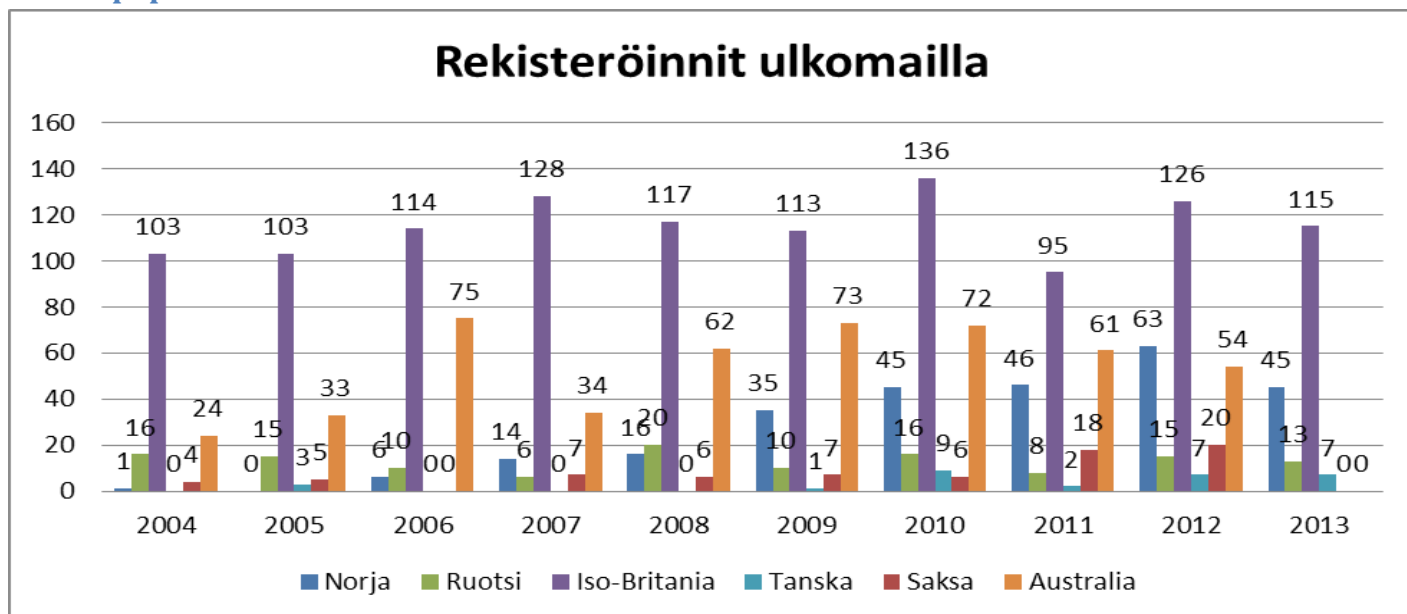
#	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	SASNDASH LORD ARNIE	7	27	7,54 %	8 %	19	49	7	27
2	RAINSONGS SWEET BABY JAMES KZN BRMK	4	18	5,03 %	13 %	6	22	4	18
3	SAINT LAZAR'S NOPSANNALLEN KING	5	17	4,75 %	17 %	9	36	5	17
4	LORDLUPI BEAU SAVAGE DE NANROX	3	14	3,91 %	21 %	8	35	3	14
5	RANDALLCARR TUDOR PRINCE	4	14	3,91 %	25 %	15	42	4	14
6	ARIANE BIRTHDAY HONOUR	3	13	3,63 %	29 %			4	14
7	KHANBULL'S DEWEY	4	13	3,63 %	32 %	1	2	4	13
8	PIKIRUUSUN AITO ADONIS	2	12	3,35 %	36 %			2	12
9	YURRUGAR FADE TO BLACK	3	11	3,07 %	39 %	2	11	3	11
10	ZIRLEAN DICKENS	4	11	3,07 %	42 %	5	17	4	11
11	YURRUGAR SECRET AGENT	2	11	3,07 %	45 %			2	11
12	ZIRLEAN JOSHAMEE GIBBS	3	10	2,79 %	48 %	1	3	3	10
13	BONWILD RAINSONG DREAM LOVER	3	10	2,79 %	51 %	2	10	3	10
14	STONEMEADOW'S ESTO PERPETUA	3	10	2,79 %	53 %	2	6	3	10
15	NOPSANNALLEN SECRET LOVE OF SADE	2	9	2,51 %	56 %	1	3	2	9

Taulukko 5. Jalostukseen 15 eniten käytettyä narttua (kaikkiaan jalostukseen käytetty 218 kpl) 2003–2013

Jalostusnartut

#	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	SASNDASH TUDOR ROSE	5	17	4,75 %	6	21	5	17
2	RAINSONG IT HAD TO BE YOU BURMACK	3	16	4,47 %	5	18	3	16
3	ZIRLEAN JEWEL	3	15	4,19 %	12	31	3	15
4	NOPSANNALLEN PORVOON PLIKKA	3	12	3,35 %	2	10	3	12
5	GREAT BERNINA'S BERÄKYLÄN BIKE	4	11	3,07 %	1	3	4	11
6	BEAU SAVAGE MY LOVED ONE	2	11	3,07 %	1	5	2	11
7	NOPSANNALLEN KYLLIKKI SADE	3	11	3,07 %	7	29	3	11
8	GREAT BERNINA'S DILLIPUTTI	3	11	3,07 %	3	12	3	11
9	BEAU SAVAGE MY LADY	3	10	2,79 %	1	5	3	10
10	LADYDAY'S ONE LOVE BEAU SAVAGE	2	10	2,79 %	7	29	2	10
11	NOPSANNALLEN GOLDA MEIR	3	9	2,51 %	5	18	3	9
12	BRÖSING'S TOY MUSIC STAR	2	9	2,51 %	1	3	2	9
13	OROMUSON THE BUD OF ROSE	3	9	2,51 %	3	12	3	9
14	CRANBERRY COCK AUTUMN'S GIRL	3	9	2,51 %	4	20	3	9
15	BEAU SAVAGE LITTLE QUEEN	2	8	2,23 %	5	16	3	11

Rodun populaatiot muissa maissa

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Englanninkääpiöterriereiden rekisteröintimäärät ovat Suomessa olleet suuressa nousussa 2000-luvun alun muutamasta yksilöstä vuodessa viime vuosien vakiintuneeseen n. 40 yksilöön vuodessa. Suurimmillaan rekisteröintimäärä oli vuonna 2012, jolloin rekisteröitiin 70 suomessa syntynyttä pentua.

Naapurimaista vain Norja yltää rekisteröintimäärillään Suomen tasolle, Norjassa rekisteröidään keskimäärin n. 40 pentua vuosittain. FCI maista Ruotsissa ja Saksassa rekisteröidään säännöllisesti pentuja ja rekisteröinnit ovat vakiintuneet 10-20 yksilön välille vuosittain. Muualla FCI maissa rekisteröintimäärät ovat satunnaisia. Rodun suurimmat populaatiot ovat maailmanlaajuisesti rodun kotimaassa Iso-Britanniassa, Pohjois-Amerikassa ja Australiassa. Näistä kahdessa jälkimmäisessä valtaosa koirista on TMT linjaa. Iso-Britanniassa rekisteröidään vuosittain keskimäärin noin n. 120 yksilöä ja Australiassa keskimäärin 65 yksilöä.

Urosten keskimääräinen käyttöikä jalostukseen on 2000-luvulla pysynyt suhteellisen tasaisena 3 ja 5 vuoden välillä. Koska vuosituhannen alkuvuosilla rekisteröityjä pentuja on syntynyt vähän vuosittain, niin tämä vääristää tilastollista analyysiä, sillä yhdelläkin pentueella on suhteessa suuri vaikutus keskimääräiseen käyttöikään. Narttujen keskimääräinen käyttöikä jalostukseen on samana aikana pysynyt hieman matalampana, 2-3 vuodessa. Korkeampi käyttöikä jalostukseen mahdollistaa jalostukseen käytettyjen koirien terveyden paremman varmentamisen, koska koirat ovat jo ehtineet ohittaa useimpien perinnöllisten vikojen ja sairauksien yleisimmän ilmenemisiän.

Sukusiitosasteessa vuosittain on havaittavissa suuria vaihteluja vuosittain, mutta tässäkin yhden pentueen vaikutus on erittäin suuri otannan pienuuden vuoksi. Korkeimmillaan sukusiitosprosentti on ollut vuonna 2009, yli 5%, pääsääntöisesti kuitenkin alle 3 % ja koko otanta aikana alle Kennelliiton suositellun maksimin 6,25 %. Sukusiitosaste on kuitenkin laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Eri sukuisten tuontikoirien käyttö ja monipuolinen olemassa olevan jalostusmateriaalin käyttö vaikuttavat positiivisesti sukusiitosasteen kehitykseen tulevaisuudessa.

Tehollisen populaation koko on otettu Kennelliiton Koiranet-palvelusta, joten kaavassa ei pystytä ottamaan huomioon jalostuskoirien epätasaisia jälkeläismääriä eikä keskinäisiä sukulaisuuksia, joten luvut voivat olla jopa kymmenkertaisia yliarvioita todellisesta tilanteesta. Kehityksen suunta on kuitenkin tärkeä ja sitä pystytään tarkastelemaan näiden lukujen perusteella. Englanninkääpiöterrierin sukupolvittainen (4 vuotta) tehollinen populaatio on vuosina 2003-2013 kasvanut vuosina 12:sta 47:ään. Koko populaation koon kasvun vuoksi suhteellinen tehollinen populaatio ei kuitenkaan ole noussut samassa suhteessa, vaan on koko 2000-luvun pysytellyt 34-47 %:ssa. Matalimmillaan (34 %) se oli vuonna 2008, jonka jälkeen se on noussut 44 %:iin (vuonna 2013).

Isät/emät –suhde on vuosina 2003-2013 vaihdellut välillä 0,55-1,08 ollen korkeimmillaan vuonna 2011 ja matalimmillaan vuosina 2004-2005. Suhde on näyttänyt vakiintuvan seurantajakson lopulla keskimäärin 0,9 tasolle. Mitä suurempi isät/emät –suhde on, sitä enemmän eri uroksia on käytetty jalostukseen suhteessa jalostukseen käytettyjen narttujen määrään. Isät/emät suhteen kehityssuunnan tulisi siis olla nouseva ennemmin kuin laskeva.

Sekä jalostukseen käytettyjen urosten että narttujen osuudet ovat viimeisen 10 vuoden aikana pysyneet tasaisina. Tarkasteltuna käyttöastetta yhden sukupolven ajalla (4 vuotta) urosten käyttöaste on ollut keskimäärin 20 % ja vaihdellut 11%-27%. Narttujen käyttöaste on ollut keskimäärin 37% ja vaihdellut 19%-56%. Tarkastelujakson lopussa vuosina 2012-2013 käyttöaste on ollut hienoisessa laskussa, mutta tämä todennäköisesti johtuu populaation voimakkaasta kasvusta vuosina 2010-2011. Jalostukseen käytettävien koirien osuuden kehityksen suunta on laskeva tällä hetkellä, mutta kuitenkin hyvällä tasolla. Kehityssuunta tulisi muuttaa positiiviseksi ja sitä tulisi kasvattaa rodun perimän monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Englanninkääpiöterriereitä rekisteröidään nykyisin yhden sukupolven eli 4 vuoden aikana noin 217 koiraa. Kennelliiton enimmäissuosituksena yhden koiran jälkeläisten osuudelle sukupolven rekisteröinneistä on 3-5 %, eli n. 6,5-11 jälkeläistä ensimmäisessä polvessa. Jalostustoimikunta pitää enimmäissuosituksena 12 ensimmäisen polven jälkeläistä. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen käytetyistä uroksista 8 on ylittänyt tämän määrän. Runsaimmin jalostukseen käytettyjen yksilöiden joukossa on lähisukulaisia, mikä kaventaa entisestään jalostuspohjaa. Tämä tulee ottaa huomioon jalostusurosalinnoissa ja pyrkiä tietoisesti käyttämään vähän käytettyjä uroksia, ulkomaalaisia uroksia ja tuontikoiria jalostuspohjan laimentamiseksi.

Jalostukseen käytettävien eri yksilöiden määrä on siis kasvussa, mutta koko populaation koon kasvun vuoksi jalostukseen käytettyjen koirien osuudet ovat laskussa. Rodun perinnöllisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi eri yksilöitä tulisi käyttää mahdollisimman laajasti jalostukseen. Varsinkin jalostuskäytössä olevien urosten vähäinen määrä, eli harvojen ns. matadoriurosten liiallinen käyttö kaventaa jalostuspohjan laajuutta englanninkääpiöterriereillä.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Pieni rotu maailmanlaajuisesti. Jalostukseen käytettävien urosten maantieteellinen sijainti rajoittaa jalostuskäyttöä.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Pienikokoinen koira, jolla on terrierin luonne ja olemus.

Valpas luonne ilmentää rodun historiallista käyttöä rottakoirana. Ei saa olla koskaan liian hermostunut.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Pienen koiran tulee saada olla koira ja ongelmakäyttäytyminen, esim. pelokkuus voi johtua myös omistajan liiasta suojelemisesta. ETT ei ole riitaa haastava ja vieraiden koirien on helppo lukea sen signaaleja. ETT tarvitsee runsaasti liikuntaa ja aktiviteetteja.

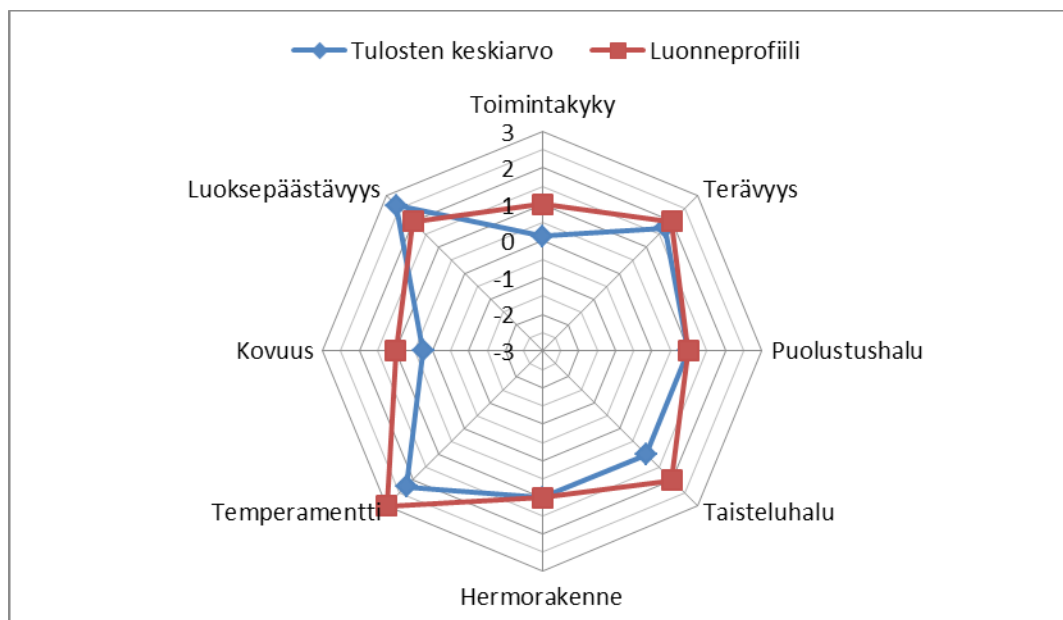
Erot eri maiden populaatioiden välillä

Maailmanlaajuisesti erittäin harvalukuisen rodun jalostamisessa tehdään paljon yhteistyötä ja tämän vuoksi myös jalostusmateriaali on laajasti levinnyt kautta maailman, mikä omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että luonneominaisuudet ovat hyvin yhtenevöiset kautta maailman ja varsinaisia eroja populaatioiden välillä ei voida erityisesti todeta.

Luonnetesti

Luonnetestissä on käynyt yhdeksän koiraa, joista 8 on saanut hyväksytyn tuloksen ja yksi keskeyttänyt. Ohessa on kaavio luonnetestissä saaduista pisteistä osa-alueittain.

4.2.3

Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rotu on alun perin jalostettu rotan ja pienriistan tappamiseen. Rotu oli erityisen suosittu rotantappokilpailuissa Britanniassa. Rotantappokilpailut kiellettiin Britanniassa 1800-1900 lukujen vaihteessa.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Englanninkääpiöterrieri on edelleen tehokas rottien ja pienriistan ja lintujen pyyntäjä, mutta varsinaisena "metsästyskoirana" sitä ei voi kuvata. Englanninkääpiöterrieri ei aktiivisesti hae riistaa, mutta tilaisuuden tullen on kykenevä hoitamaan alkuperäisen rodun käyttötarkoituksen eli hiiren, rotan tai vaikkapa kanin tappamisen. Tapporavistuksen taito on jäljellä ja saaliin syömiseen ei ole taipumusta vaan kiinnostus saaliiseen loppuu yleensä liikkeen loppumiseen.

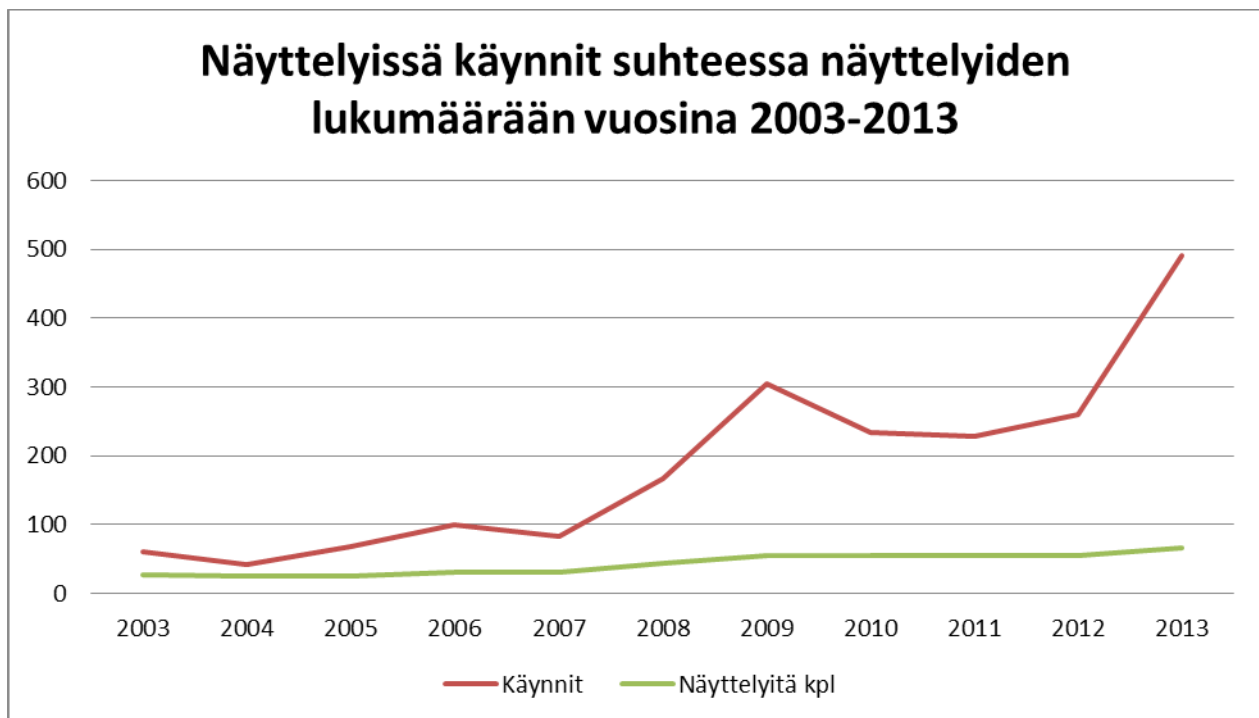
Kokeet

Ei rodunomaisia käyttökokeita.

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Näyttelyt on erittäin suosittu harrastus englanninkääpiöterriereiden omistajien ja kasvattajien joukossa. Näyttelykäyntien määrät ovat nousseet koko 2000-luvun ja rekisteröintimäärien kasvaessa ovat lähteneet eksponentiaaliseen nousuun.

Näyttelykäyntien kehitys vuosina 2003-2013 suhteessa näyttelyiden määrään on esitetty seuraavassa kaaviossa.

Jalostustarkastuksia ei ole järjestetty.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Rodunomaisia ongelmia ei ole havaittu. Perheissä on yleensä useampi kuin yksi koira.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Narttujen kiiman merkit selvästi tunnistettavissa. Urokset astuvat luonnollisesti.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Hyvät laumataidot, puhuu hyvää koiran kieltä.

Pelot ja ääniherkkyys

Valppauden vuoksi mikään ei jää huomaamatta ja siksi saattaa reagoida haukkumalla. Ei saa olla pelokas.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Kokoon nähden suuret hampaat, joiden hoitamiseen on panostettava. Pienissä leukaluissa luukato voi olla tuhoisaa ja parodontiitti kivulias, varsinkin ikääntyvillä koirilla.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Haukkuherkkyys oudoissa tilanteissa.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Koiran kokemattomuus. Erilaisiin tilanteisiin tutustuttaminen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Silmäsairaudet

Harmaakaihi (HC)

Kaihissa silmän linssi tai sen kapseli menettää läpinäkyvyytensä. Linssin samentuman määrästä riippuu, kuinka paljon näkö huononee. Kaihi voi olla synnynnäinen tai hankittu, perinnöllinen tai ei-perinnöllinen. Perinnöllinen harmaakaihi on usein molemminpuolinen. Harmaakaihi voidaan todeta perinnöllisten silmäsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Synnynnäinen kaihi on useimmiten silmän kehityshäiriön seuraus. Kaihi etenee yleensä melko hitaasti, mutta voi johtaa sokeuteen. Tunnetut harmaakaihin perinnölliset muodot periytyvät resessiivisesti, eli väistävasti.

Progressiivinen retinaalatrofia eli verkkokalvon etenevä surkastuminen (PRA)

Verkkokalvon asteittainen surkastuma on hankalin perinnöllinen silmäsairaus, jossa silmän valoa aistivat solut tuhoutuvat. PRA periytyy resessiivisesti (väistävasti). Sairauden kantajat ovat terveitä. Sairailla yksilöillä näkö alkaa heiketä asteittain verkkokalvon rappeuman edetessä. Koirasta tulee täysin sokea yksilöstä riippuen 1-8 vuoden välillä.

Verkkokalvon vajaakehitys (RD)

RD on synnynnäinen silmän kehityshäiriö, josta on eri vakavuusasteita, lievistä muutoksista sokeutta aiheuttaviin suuriin muutoksiin. Muutokset jaetaan kolmeen muotoon, multifokaaliin MRD, geografiseen GRD ja totaaliseen TRD.

MRD on lievin ja TRD vakavin muoto. Muutokset voidaan todeta jo pennulla.

PHTVL/PHPV

PHTVL/PHPV on sairaus, jossa linssin ja silmänpohjan välinen sikiökautinen verisuoni ei ole normaalisti

surkastunut. Sairaudessa on eri asteita (asteet 1-6) lievistä asteen 1 muutoksista sokeutta aiheuttaviin asteen 6 muutoksiin.

PPM

PPM on värikalvon kehityshäiriö, jossa sikiöaikaisten suonten ja kalvojen jäänteitä on kiinnittyneenä värikalvoon ja mahdollisesti linssiin tai sarveiskalvoon. Muutokset ovat yleensä lieviä, eivätkä aiheuta oireita.

Distichiasis/Ektooppinen cilia

Distichiasis ja ektooppinen cilia, eli ylimääräiset luomikarvat ovat perinnöllisiä sairauksia, joissa luomen reunaan kasvaa karvoja, jotka hankaavat sarveiskalvoa ja voivat aiheuttaa ylimääräistä kyynelvuotoa, silmän siristelyä ja sarveiskalvohaavaumia. Oireilevilta koirilta karvat voidaan poistaa.

Hammas- ja purentaviat

Hammaspuutokset ovat yleisiä ja yleensä perinnöllisiä, mutta niiden periytymismekanismia ei tunneta. Yleisimmin vika on hampaiden määrässä tai sijainnissa. ETT:llä tulee olla leikkaava purenta. Yleisimmin puuttuvia hampaita ovat ensimmäiset ja toiset välihampaat sekä kolmannet alaposkihampaat.

Hammaspuutokset ovat tavallisempia pysyvissä hampaissa kuin maitohampaissa ja osa niistä saattaa johtua puhkeamattomista hampaista. Maitokulmahampaiden irtoamattomuus estää toisinaan pysyvien kulmahampaiden kasvamisen oikeille paikoilleen. Hammasvicioista ei yleensä ole haittaa koiran elämälle. Ei ole ollut perusteltua suositella koirien poistamista jalostuksesta hammaspuutosten vuoksi.

Alapurentoja ei ETT:llä juurikaan ole raportoitu.

Demodikoosi

Demodikoosi on sikaripunkin aiheuttama koiran ihosairaus. Kaikilla koirilla on pieni määrä sikaripunkkeja ihollaan, mutta koiran immuunipuolustus estää demodikoosin puhkeamisen. Jos immuunipuolustus ei toimi kunnolla, sikaripunkit pääsevät aiheuttamaan yleistyneen demodikoosin, jonka oireena on kutina ja karvanlähtö. Demodikoosi on melko yleinen nuorilla koirilla. Siihen tarvitaan harvoin lääkitystä, vaiva paranee yleensä itsestään.

Umpierityssairaudet

Hypotyreoosi eli kilpirauhasen vajaatoiminta johtuu liian alhaisesta kiertävien kilpirauhashormonien määrästä. Kilpirauhasen vajaatoiminta on koiran yleisin sisäerityssairaus ja sen taustalla on useimmiten immunologinen tulehdusreaktio. Hypotyreoosilla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Kilpirauhasen vajaatoiminta on harvinainen alle 2-vuotiailla koirilla. Yleisimmät oireet, uneliaisuus, lihavuus ja liikunnan siedon aleneminen, johtuvat aineenvaihdunnan hidastumisesta. Myös iho-oireita sekä harvemmin hermostollisiakin oireita esiintyy. Hoitona on elinikäinen levotyrokseenikorvaushoito.

Cushingin taudissa veren kortisoli, eli kortisonihormonitaso on liian korkea. Cushingin tauti johtuu yleisimmin hyvänlaatuisesta kasvaimesta joko aivolisäkkeessä tai lisämunuaisessa. Tauti on yleisempi keski-ikä ohittaneilla koirilla. Tyypillisimmät oireet ovat runsas juominen ja virtsaaminen, lisäksi voi olla iho-

oireita, lihasheikkoutta ja tavanomainen ruumiinrakenne, tynnyrimäinen vartalo tikkujalkoineen. Cushingin tautiin on olemassa lääke, jonka avulla koira voi elää vuosia.

Sokeritauti eli diabetes mellitus aiheuttaa veren glukoosi eli sokeritason pysyvän nousun verensokeria laskevan insuliinin erityksen vähenemisen (tyyppi 1) tai glukoosi-intoleranssin (tyyppi 3) seurauksena. Tyyppi 1 on yleisempi ja johtuu haiman insuliinia tuottavien solujen tuhoutumisesta autoimmuunireaktion vuoksi. Hoitona on pysyvä insuliinikorvaushoito. Tyypissä 3 verensokeri on ollut koholla niin pitkään, ettei haima reagoi siihen normaalisti. Tyypin 3 yleisimpiä syitä ovat pitkäkestoinen kortisonilääkitys ja Cushingin tauti. Hoitona tyypissä 3 on muiden hormonien tason tasapainottaminen, jolla tauti voi jopa kokonaan parantua.

Autoimmuunitautia sairastavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Umpierityssairauksia on tiedossa vain yksittäisillä englanninkääpiöterriereillä.

Kivesviat

Kivesviasta tai piilokiveksistä puhutaan, kun uroskoiran kiveksistä toinen tai molemmat jäävät laskeutumatta kivespussiin. Normaalisti kivekset laskeutuvat koiralla pian syntymän jälkeen, viimeistään luovutusikään mennessä. Urosta ei kuitenkaan pitäisi tuomita piilokiveksiseksi, ennen kuin se on puolivuotias. Piilokiveksisyys eli kryptorkismi on toispuoleisena paljon tavallisempaa kuin molemminpuoleisena. Vika on yleensä perinnöllinen, mutta tarkkaa genetiikkaa ei tunneta. Todennäköistä on, että samaa ilmiä aiheuttavat useat eri mutaatiot eri geeneissä. Koirilla laskeutumaton kives jää yleensä kokonaan vatsaonteloon tai vaihtoehtoisesti nivuskanavaan. Väärästä sijainnista johtuva liian korkea lämpötila kiveksessä johtaa siihen, ettei siittiöitä tuoteta. Laskeutumaton kives on altis kiveskasvaimille sekä kiveskiertymälle. Jälkimmäinen aiheuttaa kovaa vatsakipua; kiveskasvainta sen sijaan on hankala huomata piilokiveksestä. Kuuden ikävuoden jälkeen kiveskasvaimen riski on piilokiveksisellä jo yli kymmenkertainen laskeutuneeseen kivekseen verrattuna. Yleisimmin piilokiveksen kasvaimet ovat sertolinsolukasvaimia ja seminoomia.

Piilokivekseen liittyvien terveysriskien takia piilokiveksisille uroksille suositellaan kastroatiota. Kivesvikaisella koiralla ei ole osallistumisoikeutta näyttelyyn.

Kivespuutoksista on raportoitu???

Napatyrä

Napatyrä tarkoittaa synnynnäistä vikaa vatsanpeitteiden sulkeutumisessa. Tällöin lievimmillään vähän vatsaontelon rasvaa tukeutuu navan kohdalta ihon alle tyräksi. Vakavammissa tapauksissa jopa suolia pääsee reiän kautta ulos vatsaontelosta. Vatsaontelon seinämään voi jäädä reikä traumaattisen napanuoran katkeamisen tai napatulehduksen seurauksena, mutta usein kyseessä on perinnöllinen vaiva. Napatyrä periytyy todennäköisesti polygeenisesti. Napatyrä voi lievimmillään parantua itseksen, suuret tyrät vaativat kirurgisen korjauksen. Napatyriä raportoidaan harvoin eikä koiria suositella käytettäväksi jalostukseen.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 6. Kaikki Suomen Kennelliiton tietokantaan kirjatut englanninkääpiöterriereiden kuolinsyyt.

Syy	Keskim. elinikä	kpl
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 7 kuukautta	3
Kasvainsairaudet, syöpä	7 vuotta 7 kuukautta	1
Maksan, munuaisten tai suoliston kasvain	12 vuotta 4 kuukautta	1
Muu kasvainsairaus	8 vuotta 11 kuukautta	1
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 0 kuukautta	2
Muu sairaus, jota ei ole listalla	3 vuotta 1 kuukautta	3
Sydänsairaus	1 vuotta 5 kuukautta	1
Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta	1 vuotta 5 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 11 kuukautta	6
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 8 kuukautta	5
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 11 kuukautta	4
Kaikki yhteensä	7 vuotta 7 kuukautta	24

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Keskimääräinen pentuekoko englanninkääpiöterriereillä on viimeisen kymmenen vuoden aikana vuosina 2003-2013 ollut 3,6 pentua.

Astumisvaikeudet

Englanninkääpiöterrierillä ei ole havaittu astumisvaikeuksia yleisesti. Uroksilla on pääsääntöisesti hyvä sukupuolivietti ja nartuilla selkeät kiimat.

Tiinehtymisvaikeudet

Pääsääntöisesti englanninkääpiöterrierit tiinehtyvät hyvin. Joitakin yksittäisiä tapauksia on ”tyhjäksi” jääneistä nartuista, mutta tällöin yleensä syynä on ollut astutuksen väärä ajankohta.

Synnytysongelmat

Synnytysongelmia ei ole havaittu englanninkääpiöterriereillä. Nartut synnyttävät itsenäisesti ja hyvin pennut.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Yleisiä ongelmia ei ole havaittu englanninkääpiöterriereillä pentujen hoidossa.

Pentukuolleisuus

???

Synnynäiset viat ja epämuodostumat

???

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Englanninkääpiöterrieri on terverakenteinen ja kaikilta osin liioittelematon ulkomuodoltaan. Tämän johdosta englanninkääpiöterriereille ei tavata anatomisesti sairauksille tai lisääntymisongelmille altistavia piirteitä.

4.3.6 Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

???

Ongelmien mahdollisia syitä

???

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

Suomen Kennelliitto- Finska Kennelklubben ry, hyväksytty 10.9.2009

ENGLANNINKÄÄPIÖTERRIERI

(ENGLISH TOY TERRIER)

Alkuperämaa: Iso-Britannia

YLEISVAIKUTELMA: Tasapainoinen, tyylikäs ja tiivis. Sirorakenteinen ja kuiva.

OMINAISPIIRTEET: Kääpiökoira, jolla on terrierin luonne ja olemus.

LUONNE: Valpas luonne ilmentää rodun historiallista käyttöä rottakoirana. Ei koskaan liian hermostunut.

PÄÄ: Pitkä ja kapea ja täyteläinen silmien alta.

Kallo: Litteä.

Otsapenger: Niukka.

Kirsu: Musta.

Kuono: Kapenee kevyesti muodostaen kiilamaisen yleisvaikutelman niin sivulta kuin edestäkin. Vaikka kuono antaa vaikutelman yläpurennasta, liiallinen kuonon suippous on virhe.

Huulet: Tiiviit.

Posket: Poskilihakset eivät voimakkaat.

Leuat / hampaat: Ylä- ja alaleuka tiiviisti vastakkain. Leuat vahvat, säännöllinen ja täydellinen leikkaava purenta, ts. alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Hampaat tasaiset ja vahvat.

Silmät: Tummat tai mustat, iiris ei saa erottua vaaleana. Pienet, mantelinmuotoiset, vinoasentoiset, säihkyvät.

Korvat: Kynttilänliekin muotoiset, kärjistään terävähköt, korkealle kallon takaosaan kiinnittyneet, verraten lähellä toisiaan. Eteenpäin taivutettuna korva ei saa ulottua silmään saakka. Yhdeksän kuukauden ikäisestä korvien tulee olla pystyssä. Korvan koko sisäpinnan tulee näkyä edestä katsottuna. Korvalehti on ohut.

KAULA: Pitkä, siro, loivasti kaartuva. Niskalinja liittyy sulavasti ja tyylikkäästi lapoihin. Ei löysää kaulanahkaa.

RUNKO: Tiivis.

Selkä: Kaareutuu kevyesti lapojen ja lanteen välillä ja laskeutuu hännän tyveä kohti.

Lanne: Kaareva, tiivis.

Rintakehä: Kapea ja syvä, kylkiluut kaarevat.

HÄNTÄ: Tyvestä paksu, kärkeä kohden kapeneva. Matala hännänkiinnitys. Ei ulotu kintereen alapuolelle. Liikaa selälle kääntyvä häntä on virhe.

RAAJAT:

Siro luusto erityisen toivottava.

ETURAAJAT:

Lavat: Viistot.

Kyynärpäät: Tiiviisti rintakehän myötäiset.

Eturaajat: Suorat, suoraan lapojen alapuolella.

Etukäpälät: Sirot, tiiviit, varpaat selvästi erottuvat ja kaarevat. Kynnet syvänmustat. Kaksi keskimmäistä varvasta muita pitemmät.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Pakarat pyöreähköt. Ei saa syntyä vaikutelmaa, että raajat ovat asennoltaan liikaa rungon alla.

Polvet: Hyvin kulmautuneet.

Kintereet: Matalat. Eivät ulko- eivätkä sisäkierteiset.

Takakäpälät: Kissankäpälät. Sirot, tiiviit, varpaat selvästi erottuvat ja kaarevat.

Kynnet syvänmustat. Jäniksenkäpälät eivät ole toivotut.

LIIKKEET: Vaivattomat, ilmentävät tervettä rakennetta. Ihanteellinen eturaajojen liikunta muistuttaa lisättyä ravia. Korkeat (ns. hackney) tai laahaavat askeleet ovat virheitä. Takaliikkeet sulavat ja täsmälliset, hyvä työntö.

KARVAPEITE: Tiheä, pinnanmyötäinen ja kiiltävä. Karvapeitteen tulee kauttaaltaan olla peittävää ja lyhyttä.

VÄRI: Musta punaruskein merkein (black and tan). Musta sysimustaa; tan-väri syvää, kirkasta punaruskeaa, joka muistuttaa tuoreen kastanjan väriä. Värit eivät saa sekoittua toisiinsa vaan niiden tulee erottua selvästi ja teräväräjaisesti. Tanväriä eturaajoissa ranteisiin asti, raajan takaosassa lähes kyynärpäähän. Joka varpaassa ohut musta viiva ja keskellä rannetta sekä leuan alla selvä musta merkki (ns. peukalon jälki). Takaraajat tan-väriset edestä ja sisäpuolelta, musta raita katkaisee tan-väriytyksen säären keskeltä. Syvä tan-väri takaraajojen ulkosivuilla, väririkko ja housut ovat virheitä. Syvä tan-väri kuonossa. Kirsu musta. Musta väri kuononselällä alkaa kirsusta ja kaartuu silmien kohdalla alas kurkkuun. Tan-merkki kummankin silmän yläpuolella ja pieni tan-merkki kummassakin poskessa. Alaleuka ja kurkku tan-väriset, huulet mustat. Karva korvien sisäpuolella tan-väristä (korvien takana virhe). Rintakehän kummallakin puolella hieman tanväriä. Vatsa ja hännänelus tan-väriset. Valkeat karvat läiskänä missä tahansa ovat vakava virhe.

KOKO: Ihannesäkäkorkeus 25-30 cm. Ihannepaino 2,7-3,6 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen sekä vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin. Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Rodun koirien näyttelykäynnit

Taulukko 7. Näyttelytulosten yhteenveto vuosilta 2003-2013

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	60% (394 tulosta)	27% (176 tulosta)	10% (65 tulosta)	2% (12 tulosta)	1% (7 tulosta)	0% (3 tulosta)	657 tulosta
Nuorten luokka	59% (199 tulosta)	28% (96 tulosta)	10% (33 tulosta)	2% (8 tulosta)	0% (1 tulosta)	1% (2 tulosta)	339 tulosta
Avoin luokka	59% (257 tulosta)	29% (124 tulosta)	10% (45 tulosta)	1% (3 tulosta)	1% (4 tulosta)	0% (1 tulosta)	434 tulosta
Käyttöluokka	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Valioluokka	86% (445 tulosta)	11% (56 tulosta)	2% (10 tulosta)	1% (3 tulosta)	0% (2 tulosta)	0% (0 tulosta)	516 tulosta
Veteraaniluokka	70% (53 tulosta)	22% (17 tulosta)	7% (5 tulosta)	1% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	76 tulosta
Yhteensä	67% (1348 tulosta)	23% (469 tulosta)	8% (158 tulosta)	1% (27 tulosta)	1% (14 tulosta)	0% (6 tulosta)	2022 tulosta

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

????

Keskeisimmät ongelmakohdat

????

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodulla ei ole ollut aiempaa tavoiteohjelmaa.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Jalostusikäisiä uroksia (s.2000-2012) oli 2003-2013 yhteensä 99, joilla on vähintään EH-näyttelytulos. Näistä 46:lla on ollut vähintään yksi pentue. 2003-2013 syntyi 199 kaikkiaan urospentua. Karkeasti ottaen puolella on näyttelytulos ja jalostuksen ulkopuolelle jää 3/4 uroskannasta.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Rodulla ei ole PEVISA-ohjelmaa. Englanninkääpiöterriereiden kasvattajat ovat erittäin valveuteuneita rodun terveystilanteen kartoittamisessa ja populaation monimuotoisuuden vaalimisessa. Lähes kaikki jalostukseen käytettävät koirat ovat virallisesti silmä- ja polvitarkastettuja sekä suurella osalla on myös sydänkuuntelutulos. Uroksia käytetään maltillisesti ja mahdollisimman laajasti. Yhteenvetona voi pitää, että suositukset ovat riittävät tällä hetkellä.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Rodun yleinen harvinaisuus vaikeuttaa jalostuspohjan laajentumista. Kymmenen viimeisen vuoden aikana on tuotu yhteensä 20 urosta Britanniasta, Yhdysvalloista, Ruotsista ja Australiasta, joista kahdellatoista on ollut jälkeläisiä. Suomessa syntyneistä uroksista 23:lla on ollut vähintään yksi pentue.

Narttutuonteja on 24, joista kahta ei ole käytetty jalostukseen. Suomessa syntyneistä nartuista 33 on käytetty jalostukseen.

Käyttäytyminen ja luonne

Luonteen kehitys edelleen enemmän yhteiskuntakelpoisemmaksi jäseneksi.

Painottaa kasvattajien vastuuta perehdyttää pennun ostajat ETTn kouluttamiseen.

Käyttöominaisuudet

Ei vaalita enää, mutta ovat tallella.

Terveys ja lisääntyminen

Lisääntymisen osalta on tavoitteena säilyttää nykytilanne.

Kiinnitetään huomiota esim. välihammaspuutoksiin. Seuraavalla seurantakaudella on valmistauduttava terveystulosten raja-arvojen asettamiseen jos sairaudet ja viat lisääntyvät.

JCM

Liian nuoret koirat

Ulkomuoto

Hyvällä tasolla, mutta yksityiskohtia voi parantaa, esim. karvapeitteen parantaminen ja oikeanlaisten liekkikorvien muoto.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Suosittelaaan yhdistelmiä, joissa yksittäinen koira ei ensimmäisen kolmen polven sukutaulussa esiinny useammin

kuin kerran, jolloin sukukatokerroin on 1.0 (100% sukutaulusta eri koiria), ja joissa neljän polven sukukatokerroin on yli 0.90 (90 % sukutaulusta eri koiria).

Yhdistelmän sukusiitosprosentti ei saa ylittää 6.25% viidellä polvella. Jalostuskoiran tulee olla terve ja luonteeltaan tasapainoinen;

- ei saa olla arka tai vihainen/aggressiivinen
- Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla vähintään 24kk
- yli 5-vuotiaan ensisynnyttäjän jalostukseen käyttämistä tulee harkita

- yli 8-vuotiaan nartun jalostukseen käyttäminen edellyttää eläinlääkärin antamaa terveystodistusta, joka ei saa olla 6 kuukautta vanhempi.
- Penikoimisvälin tulee olla vähintään 10 kuukautta, tätä tiheämpi penikoiminen sallitaan nartulle yhden kerran ja tällöin seuraavan synnytyksen väli on oltava vähintään yksi vuosi
- Jalostuskoirille suositellaan tehtäväksi viralliset terveys tutkimukset (silmä- ja polvitarkastus, sydänkuuntelu sekä lonkka- ja kyynärnivelkuvaukset)
- Jalostuskoiralla tulee olla näyttelytulos EH
- Jalostusuroksen jälkeläismäärä ei saa ylittää 12 elinikään ja jalostuskäytön edellytetään jakaantuvan tasaisesti eri vuosille
- Jalostukseen on suositeltavaa käyttää vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan
- Narttuja, jotka ovat keisarileikattu kahdesti ei enää jalostuskäyttöön

Vaatimukset yhdistyksen pentuvälitykseen pääsemiseksi

Astutushetkellä pentueen molemmilla vanhemmilla tulee olla voimassa olevat, viralliset silmä- sydän- ja polvitarkastuslausunnot.

- Silmätutkimukselle ei ole yleistä alaikärajaa. Alle vuoden ikäiselle koiralle tehty tutkimus on voimassa korkeintaan yhden vuoden lausuntopäivästä, yli yksivuotiaalle tehty kaksi vuotta
- Sydänkuuntelu on tehty yli yksivuotiaana
- Polvitutkimushetkellä koiran on oltava vähintään 12 kk:n ikäinen. Alle kolmevuotiaalle koiralle tehty tutkimus on voimassa kaksi vuotta lausuntopäivästä. Yli kolmevuotiaalle koiralle annettu lausunto on voimassa pysyvästi.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Yksittäisen uroksen järkevä jalostuskäyttö nykyisellä koiramäärällä on 15 jälkeläistä yhden sukupolven aikana eli ennen 4 ikävuotta.

6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja ongelmat

Vahvuudet

- Rodun sisällä vallitseva avoimuus ja yhteistyökyky
- Koiranet jalostusjärjestelmä
- Aktiivinen harrastajakunta
- Pieni sukusiitosprosentti
- Jalostukseen käyttämätöntä reserviä
- Kasvattajat tuovat uusia koiria ulkomailta
- Terrierin luonne soveltuu myös harrastus- ja seurakoiralle
- Avoimuus sairauksien ja vikojen suhteen
- TMT linja käytettävissä laajentamaan jalostuspohjaa
- Virallisten terveystutkimusten vapaaehtoinen suorittaminen

Heikkoudet

- Matador-urosten ja -isoisien jalostuskäyttö
- Näyttelyissä esitetään yksiä ja samoja koiria, joita myös suositaan jalostuksessa
- Jalostukseen käyttämätöntä reserviä
- Virallisten terveystutkimusten ja tiedon vähäisyys
- Terveys- ja sairaustietojen raportointi perustuu vapaaehtoisuuteen – saadaanko riittävän laajasti tietoa rodun todellisesta tilanteesta

Mahdollisuudet

- Jalostuspohjan tehokkaampi käyttäminen
- Yhteistyö ulkomaisten kasvattajien kanssa uuden jalostusmateriaalin saamiseksi
- Jalostukseen käyttämätöntä reserviä
- Jalostustarkastukset
- Uroslista uroskäytön laajentamiseksi

Uhat

- Pieni tehollinen populaatio ja geenipoolin kaventuminen
- Riittävän laajan terveystarkoituksen puuttuminen – rodussa saattaa olla muitakin laajoja ongelmia
- Tuontikoirien ”tuntemattomat” taustat
- Pentujen teettäminen ilman aitoa kiinnostusta rotuun ja sen hyvinvointiin

Varautuminen ongelmiin

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Liian suuri pentujen kysyntä	Rodun yleistymisen, pienten rotujen lisääntyvä suosio	Pennunostajien tarkka valikointi	Tiivis ja avoin yhteistyö kasvattajien kesken	Ongelmakoirien lisääntyminen, pennut väärin koteihin, pentutehtailua, terveys ja luonteet heikkenevät
Pentutehtailu	Pennut helppo myydä, jos ei ole mitään vaatimuksia jalostuskoirille	Pennunostajien opastus ja tiedon jakaminen kerhon kotisivujen kautta, urosten omistajien valistaminen vastuusta	Pennunostajien opastus, tiivis ja avoin yhteistyö kasvattajien ja harrastajien kesken	Terveys ja luonteet heikkenevät, populaatiosta saatava tieto vähenee

Korkea sukusiitosaste	Jatkuva linjaaminen samoihin koiriin, matadorien käyttö	Sukutaulujen kriittinen tarkastelu	Suositaan alhaista sukusiitosastetta Käytetään useampia uroksia jalostukseen	Tehollinen populaatiokoko pienenee, terveys ja viimein koko rotu tuhoutuu
Vakavat yleistyvät sairaudet	Terveystietojen puute, periytymismekanismien tuntemattomuus, piittaamattomuus rodun hyvinvoinnista	Terveystutkimukset, terveystietojen kerääminen, periytyvyyksiin perehtyminen	Käytetään kerättyjä tietoja jalostuksen apuna	Geneettisen monimuotoisuuden vähenemistä, sairaiden koirien määrää lisääntyy

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2014	Erikoisnäyttely, JTO:n luominen, Ulkomaalainen luennoitsia rodun historiasta ja ulkomuodosta
2015	Pikku Musta Show, terveystutkimus???
2016	Erikoisnäyttely ja Pikku Musta Show
2017	Erikoisnäyttely ja Pikku Musta Show

JTO:n vaikutuksen seuraaminen

Päätiedotuskanavat ovat yhdistyksen nettisivut ja Pikkumusta-lehti.

Näyttelyarvostelut julkaistaan vuosikirjassa.

Jalostuksen tavoiteohjelmaan kirjatut tavoitteet ja jalostustoimikunnan toimintasuunnitelma otetaan huomioon yhdistyksen vuotuista toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Jalostustoimikunta raportoi ja tiedottaa tarvittaessa yhdistyksen hallitusta ja jäsenistöä tavoiteohjelman toimenpiteiden toteutumisesta ja asetettujen päämäärien saavuttamisesta.

Jalostuksen tavoiteohjelma on kokonaisuudessaan luettavissa yhdistyksen kotisivuilla. Tavoiteohjelman voi tilata yhdistykseltä myös kirjallisena. Ohjelmaa päivitetään tarvittaessa ja aina viiden vuoden välein. Tavoiteohjelmaan suunniteltavat muutokset julkaistaan siinä jäsenlehdessä, jossa esitetään kutsu asiaa käsittelevään kokoukseen.